

Rev. 2004-01-29

Dnr: N-211-2003-16398

EUROPEISKA FLYKTINGFONDEN

ANSÖKAN OM MEDFINANSIERING 2004

Förord till ansökan om medfinansiering 2004 Europeiska flyktingfonden – Sverige

För att närma oss de övergripande målen för verksamheten har vi valt att även fortsättningsvis stödja **utveckling av metoder, strategier och analyser** inom de tre åtgärdsslagen.

Processen för asylprövning, integration och frivillig återvandring omfattar en mängd olika aktörer. De olika aktörerna är i större eller mindre grad beroende av varandra för att vara framgångsrika på sitt respektive område. En vital del för att nå ett gott resultat för hela processen är att samverkan mellan aktörer fungerar smidigt och effektivt. Med hjälp av medfinansiering från fonden vill vi 2004 särskilt stödja projekt som syftar till **samverkan för att förbättra processerna**, tex bättre tillvarata barns behov, öka rättssäkerhet, individualisera mera, tydliggöra roller och ansvar i samverkan, öka kompetensen och spara kostnader etc inom respektive åtgärdsslagen. Samverkan ska ske genom att aktörerna gemensamt utvecklar metoder, strategier eller arbetssätt.

I fråga om urval av projekt kan det också gälla att nya aktörer involveras i en redan existerande verksamhet. Andra exempel kan vara att nya samverkansformer utvecklas mellan ”gamla” aktörer, samverkan mellan myndighet och frivillig organisation etableras, samverkan mellan två eller flera frivillig organisationer eller mellan rikstäckande och lokal frivillig organisation tex i syfte att ge stöd att utveckla sin organisation eller förvaltning eller förmåga att driva projekt (mentorsprojekt). Det kan också gälla utveckling av metoder för samverkan mellan organisationer som verkar i och utanför Sverige, tex inom området frivillig återvandring.

Vissa av de brister som redan identifierats på olika arbetsområden i tidigare ansökningar kvarstår. En del bristområden har accentuerats ytterligare, tex återvändandet inom mottagningsområdet och bristen på stöd och riktlinjer för handläggningen av barnärenden.

Förutom ovannämnda inriktningsmål är en grundläggande formell förutsättning för att erhålla medel från fonden att övrig finansiering är klar samt att projektbeskrivningen innehåller en tydlig och konkret plan för hur resultatet av projektet, efter projekttidens slut, ska användas och därigenom förbättra och förnya processen. Planen ska även innehålla en beskrivning av hur projekterfarenheterna kommer att spridas till andra berörda.

Projekt mål och -resultat ska kunna betraktas ur två perspektiv, dels att projekten ska genomsyras av hur barns, kvinnors och mäns villkor i detta sammanhang förbättras, att de genom projektet får komma till tals så tidigt i processen som möjligt och att olika individers rättigheter beaktas, dels att projekten fokuserar på sammanhanget i och resultatet av processen.

Av fondmedlen avser vi fördela 80% till projekten som ägnar sig åt de utpekade bristområdena och 20% är till projekt med innovativa inslag för åtgärder inom andra bristområden. De Fondmedel som får användas till tekniskt bistånd kommer att även fortsättningsvis användas för administration och evaluering av programmet.

De resultat som hittills kan skönjas från tidigare programår, dvs de förändringar som fondmedlen bidragit till att genomföra, har i stort rört sig om påverkan på individ och på organisationer på det lokala planet.

Mot bakgrund av ovanstående, för att underbygga mer genomgripande förändringar av metoder, strategier och arbetssätt, avser vi att prioritera projekt som med hjälp av analyser, undersökningar och forskningsinsatser inriktar sig mot att utveckla metoder för att förbättra processerna inom de tre åtgärdsslagen. Processen att utifrån kunskapsinhämtade utveckla metoder som prövas och sedan visar sig användbara är tidskrävande. Konkreta resultat kan inte förväntas förrän nya metoder implementerats och använts i reguljär verksamhet. I gengäld kan metodutvecklingen betraktas vara väl förankrade i kunskap och sannolikt leda till bättre slutresultat.

Efter ca fem år kan vi förvänta mätbara resultat som:

80% av handläggare och beslutsfattare inom asylprövningen uppfattar att de har ett adekvat stöd i beslutsfattandet i form av information, teknik, tillgång till expertis

- Andel beslut som ändras av Utlänningsnämnden understiger 5 %
- Det har gjorts en översyn av återvändandearbetet och det finns en bättre matchning mellan resurser och ärendemängd
- 75 % av kommunerna följer regelbundet upp introduktionsverksamheten genom tex enkäter med berörda
- 100% av individerna ur målgrupperna flyktingar och skyddsbehövande i arbetsför ålder har arbete/studerar eller har haft kontakt med arbetsförmedlingen senast tre månader efter att de beviljats uppehållstillstånd
- 75 % av personer som deltagit i insatser gällande frivillig återvandring uppfattar i en enkät att de fått värdefull information för att fatta beslut om att kvarstanna eller återvända
- Det finns enhetliga riktlinjer för beviljande av ekonomiskt stöd till personer som återvänder

För att kunna placera dessa procenttal i sitt rätta sammanhang kan följande siffror presenteras:

Antalet inskrivna i mottagningssystemet har ökat från ca 29 000 vid utgången av 2001 till ca 40 000 samma period 2002. De sökande befinner sig i asylprocessen under ca ett år. Denna period kan dock vara betydligt kortare alternativt längre, beroende på omständigheterna i det enskilda ärendet.

Antalet flyktingar och skyddsbehövande inklusive deras anhöriga i Sverige som årligen får permanent uppehållstillstånd är ca 6-7000. Upphållstillståndet innebär att de lämnar asylprocessen och placeras i en kommun som samordnar introduktionsinsatserna. För år 2002 var siffran 6 600 personer.

1. Medlemsstat: SVERIGE

2. Ansvarig instans enligt art. 7 i beslutet om ERF

Migrationsverket, Huvudkontoret, SE 601 70 Norrköping, Sweden
Tele + 46-11-156000, fax + 46-11-156500,
migrationsverket@migrationsverket.se
www.migrationsverket.se

Kontaktperson

Brigitte Konrad, tele +46-11-15 66 39
bitte.konrad@migrationsverket.se

Uppgifter om Migrationsverkets bankkonto

Postgirot Bank
SE 105 06 Stockholm, Sweden
Bank konto nr: 954050-1
S.W.I.F.T.: PG SISESS

3. Situationen i medlemsstaten

En statistisk översikt från och med 1999 av de målgrupper som avses i artikel 3 i beslutet om Europeiska flyktingfonden. Uppgifterna omfattar även minderåriga och andra som är beroende av och reser tillsammans med den person som söker internationellt skydd.

ERF målgrupper	1999	2000	2001	2002
Art. 3(1): personer medflyktingstatus enligt Genèvekonventionen	4 800	4 018	4 411	5 114
Art. 3(2): personer som åtnjuter internationellt skydd	4 919	10 066	7 634	8 011
Art. 3(3): personer som har ansökt om att få en av ovanstående skyddsformerna.	11 231	16 303	23 515	33 016
Art. 3(4): Personer som åtnjuter tillfälligt skydd	7 324	588	271	461
Art. 3(5): Personer vars rätt till tillfälligt skydd håller på att utredas				

Kommentarer: Art.3(1) och 3(2) omfattar beslut i första och andra instans samt deras anhöriga.

Art.3 (3) är asylsökande.

(Se även bifogad tabell (bilaga 1) som hänvisar till de siffror som angivits.)

b) Beskrivning av flyktingars, asylsökandes och fördrivna personers sociala förhållanden.

Se bilaga 2, ”Country Profile”, inkl uppdaterade tabeller.

c) Uppgifter om vilka offentliga anslag som beviljats och faktiskt betalats ut för mottagning (inkl återvändande), integration och frivilligt återvandring under de senaste åren.

Återvändande

Migrationsverket är huvudansvarig för att avvísings- och utvisningsbeslut verkställs, det vill säga att de som fått avslag och ett beslut om avlägsnande lämnar landet. Begreppet återvändande används för att beskriva den avslutande delen av asylprocessen för de asylsökande som ska lämna landet. Vid verket är mottagningsenheterna ansvariga för återvändandet så länge den asylsökande aktivt deltar i förberedelserna för återvändandet. Väger den asylsökande att medverka överlämnas ärendet till polismyndigheten, som då får ansvaret för att verkställa beslutet.

Frivillig återvandring

Denna grupp inkluderar flyktingar och skyddsbehövande samt deras familjer som fått permanent uppehållstillstånd i Sverige och väljer att återvända till sitt hemland (målgrupper 3.1 och 3.2).

	1999	2000	2001	2002	
Mottagande (inkl återvändande)		1 302 237	1 477 327	1 872 799	2 983 532
Integration		2 281 600	2 229 600	2 438 518	2 660 702
Frivillig återvandring		12 867	10 109	9 261	7 587

Ovanstående siffror är angivna i tusen svenska kronor.

Uppgifterna är hämtade ur Migrationsverkets och Integrationsverkets årsredovisningar. Det är inte möjligt att redovisa medel som andra offentliga institutioner har fördelat på regional eller lokal nivå.

d) Huvudresultat av nationellt finansierade åtgärder eller projekt för mottagning inkl återvändande, integration och frivillig återvandring under de senaste tre åren. Övergripande bedömning av projektens resultat.

MOTTAGNING inkl återvändande

Verksamhetsmålet är att värna asylrätten genom tidig, rättssäker och förutsägbar prövning av den enskilde sökandes skyddsbehov. Personer som inte har rätt till uppehållstillstånd lämnar landet i nära anslutning till det slutliga avlägsnandebeslutet. Under de sista tre åren har antalet personer som sökt asyl liksom antalet ensamkommande barn successivt ökat. (1999, 2000, 2001) Orsaken till ökningen är i första hand Sveriges operativa inträde i Schengensamarbetet våren 2001 som innebar att kontrollen av de inre gränserna upphörde. Särskilt har sökande från Östeuropa ökat. Det är också fler som lämnar in uppenbart ogrundade asylansökningar. Omedelbara avvísningar till hemlandet har ökat från 9 % 2001 till ca 25 % första halvåret 2003. Detta har varit möjligt genom den satsning som verket har gjort på tidiga insatser i asylprocessen vad gäller utredning, beslut och återvändande. Det ökade antalet sökande har även inneburit att antalet inskrivna i mottagningsverksamheten har ökat. Antalet inskrivna har ökat från 17 880 i december 1999 till 40 765 i augusti 2003. Det är allt svårare att få fram mottagningsplatser.

Handläggningstiden i asylprocessen hos Migrationsverket ligger i de flesta fall under ett år. Målet för verksamheten är att ett asylärende ska vara avgjort inom 6 månader (och ca 3 månader för barn som kommer utan sina legala vårdnadshavare). För barnfamiljer gäller att deras ärenden ska prioriteras. Utvecklingen av det processinriktade arbetet ska vara rättssäkert, effektivt, ha hög kvalitet och kapacitet i den inledande fasen. Prövning ska ske i den region där den sökande bor. Normaliseringsprincipen ska råda för asylsökande d.v.s. att samhällets ordinarie funktioner svarar för skola, sjukvård, sociala insatser, m.m. De asylsökande ska så långt möjligt inte särbehandlas. Asylsökande barn ska jämföras med svenska barn, vilket är en implementering av FN:s barnkonvention.

För att möta ökningen av inströmningen under de senaste åren har verkets asylverksamhet förstärkts resursmässigt. Processorganisation har utvecklats kraftigt. En satsning görs på den inledande fasen i asylprocessen med tidig sortering. Fler transitheter för initialt mottagande och prövning har tillkommit. Det har resulterat i att antalet avgjorda ärenden har ökat under 2002. En ökande andel ärenden prövas i den snabba processen. Förutsättningarna att minska väntetiderna hos Migrationsverket är under rådande omständigheter goda vilket sannolikt kommer att visa sig i kortare handläggningstider.

Sedan 2001 har antalet ansökningar om utvecklingsprojekt inom mottagningsområdet successivt ökat. Projekten inom mottagningsområdet har främst varit inriktade på metod- och kvalitetsutveckling av arbetet med barn, genusfrågor, hälsa och sjukvård samt nätverksbyggande. Resultaten av projektens arbete har resulterat i metodutveckling och visat på ett starkt behov av en bättre samordning mellan Migrationsverket, berörda sakmyndigheter och frivilliga insatser. Genomslagskraften för enskilda insatser av hög kvalitet begränsas om de inte samordnas och de inblandade aktörerna inte strävar mot ett gemensamt mål.

Ett internt försöksprojekt på migrationsverket; ”Modellverksamheten”, prövar nya metoder för handläggning av asylärenden. Projektet har utvecklat ett arbetssätt för ärendehantering som kan förväntas ge sådana resultat som kan användas i hela landet.

En s k individplan är under utarbetande. Planen består av en elektronisk dossier som skall vara ett stöd i handläggningen och hantering av sökande både i prövnings- och mottagningshänseende. Målet är att all personal inom asylprocessen arbetar med applikationen vid utgången av år 2003.

Under år 2002 har Migrationsverket antagit riktlinjer för hur kvinnors skyddsbehov bättre skall kunna uppmärksammas i asylprocessen. Flera olika enskilda kompetenshöjande insatser har inom ramen för ERF gjorts på områdena kvinnor och barn, främst inriktat på metodutveckling, utbildningar och föreläsningar. Nästa steg är att samla gjorda resultat, kunskaper och erfarenheter, implementera dessa, samt att sprida goda exempel i all reguljär verksamhet

Migrationsverket kommer att utvärdera mottagningsverksamheten under 2003. Projektet skall också kartlägga hur återvändandet idag går till samt belysa resursåtgången på området.

Antalet ensamkommande barn har ökat och därmed också behovet av att få frågeställningar kring barn belysta ur olika perspektiv. Som en inledande åtgärd har Migrationsverket getts möjlighet att ersätta kommunerna i prövning av ensamkommande barns boende i avvaktan på att deras ansökan om uppehållstillstånd prövas. En interdepartemental grupp med andra förslag till förändringar i mottagandet av ensamkommande barn. Migrationsverket kommer som en följd av dessa förändringar att utarbeta en verksgemensam handlingsplan för hela barnområdet.

Antalet återvändandeärenden ökar. Orsakerna till detta är sannolikt en följd av flera faktorer som resursförstärkning hos verket och Utlänningsnämnden , ökning av andelen avslagsbeslut, oklara identiteter etc. I februari 2002 fanns det 2 536 öppna återvändandeärenden. I augusti 2003 var antalet 5 609, en fördubbling.

INTEGRATION

Målet är att den första tiden i Sverige skall ge flyktingfondens målgrupper bättre förutsättningar till egenförsörjning och delaktighet.

Förändringsarbetet har vidareutvecklats utifrån samma strategi och metod som under år 2001, tillsammans med olika aktörer på såväl nationell, regional som lokal nivå. Arbetet med att stimulera och stödja samverkansprocesser har intensifierats. Det har lett till ett flertal överenskommelser om samverkan för att utveckla introduktionen på såväl lokal som regional nivå. Ett annat resultat av samverkansarbetet har varit att centrala myndigheter som Arbetsmarknadsverket, Migrationsverket, myndigheten för skolutvecklingsfrågor nu fått i uppdrag att samverka för att tidigarelägga arbetsmarknadsinträdet för nyanlända invandare.

Integrationsverket fördelade under år 2002 drygt tolv miljoner kronor (nationella medel) till 27 projekt med uppgift att utveckla introduktionen. Projekten ska stimulera kommunernas utveckling av introduktionen och förbättringen av svenskundervisning för invandrade. Avsikten är också att öka introduktionens individualisering och tydligare fokusering mot arbetsmarknaden samt att utveckla hälsofrämjande arbete under introduktionstiden i samverkan med andra aktörer. Integrationsverket kommer **inte** att få särskilda projektmedel för utveckling av introduktionen år 2004

Det finns en tendens till att fler kommuner börjar erbjuda en individualiserad introduktion. Dock finns mycket kvar att vidareutveckla och förbättra, bl a har det framkommit att kvinnor ofta erbjuds en sämre introduktion, som även är av mindre omfattning, än den som erbjuds män.

Integrationsverket har inlett en dialog med centrala aktörer inom området hälsa. De förväntas resultera i en överenskommelse om hälsofrämjande introduktion.

Överenskommelse har slutits med arbetsmarknadens olika parter för att främja lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter i svenskt arbetsliv. En effektivare lagstiftning mot diskriminering har trätt i kraft. En ljusning på arbetsmarknaden kan skönjas för utrikes födda. Förbättringarna sker dock inte tillräckligt snabbt och skillnaderna i sysselsättning mellan inrikes födda och utrikes födda är generellt fortfarande stora.

Trots insatser lever fortfarande alltför många människor i ofrivillig segregering och alltför många elever med utländsk bakgrund går ut skolan med ofullständiga betyg.

FRIVILLIG ÅTERVANDRING

Målet med verksamheten är att underlätta för flyktingar och andra skyddsbehövande med permanent uppehållstillstånd som frivilligt vill återvända till sitt ursprungsland. Undantagna är de som har fått svenskt medborgarskap.

Migrationsverkets har under åren 2000 till 2002 beviljat nationella medel till 137 projekt för att underlätta frivillig återvandring.

De projekt som beviljats medel har bl a arbetat med vidareutveckling av metoder för faktainsamling och informationsspridning till presumtiva återvandrare och andra intressenter. En framgångsrik teknik och metod har bl a videodokumentation av rekognoseringsresor varit. Befintliga databasers hemsidor, radio- och lokala tv sändningar har använts i högre grad än tidigare och det har skett en ökning av publicerade tidningsartiklar i ämnet. Temaseminarier har genomförts i samverkan med andra intressenter.

Ett samarbete mellan bosniska jurister i Sverige och i Bosnien-Hercegovina har utvecklats för en effektivare rättshjälp till personer särskilt när det gäller juridiska frågor som uppstår på grund av frekventa ändringar i landets lagstiftning. Detta berör komplicerade juridiska frågor inom internationell privaträtt.

Kartläggning av presumtiva återvandrarens intresse för nya ”återvandringsländer” samt aktörer i de nya länderna.

Projektmedel har också använts till att stimulera aktörer att ta en mer aktiv roll i återvandringsarbetet, att involvera nya aktörer samt att stödja aktörer med specifik inriktning tex mot kvinnor som vill återvändra.

Ett nordiskt samverkansprojekt med fokus på äldre från Bosnien-Hercegovina har pågått under tre år och avslutades i juli 2003. Slutrapport väntas vara klar i september 2003.

En ny samverkan har inletts mellan bistånds- och migrationsinsatser inom olika utbildningsområden för att stödja presumtiva återvandrare i deras lokalsamhällen.

En vetenskaplig utvärdering av insatser inom området frivillig återvandring har genomförts under år 2002 .Resultatet av denna ligger fortfarande till grund för utveckling av metoder i arbetet med frivillig återvandring och projektens inriktning.

c) En analys av den berörda medlemsstatens brister inom mottagning inkl återvändande, integration och återvandring, med uppgift om målen för att komma tillrätta med bristerna under programmets löptid.

Förslag på hur man åtgärdar dessa brister kommer att behandlas i avsnitt 4.

MOTTAGNING inkl återvändande

Brister finns fortfarande framför allt inom hälso- och sjukvårds- och socialtjänstens områden, särskilt när det gäller kvinnors och barns situation. Bristerna består till stor del i att ansvarsfördelningen mellan myndigheterna är oklara samt att ansvarig myndighet kommer in i ett för sent skede i processen. Förbättringar har gjorts under de senaste åren men det finns fortfarande samordningsproblem och brist på samsyn i arbetet med individer och grupper. Ett uppmärksammat område är handel med kvinnor och barn. Sysselsättningsgraden (egenförsörjningen) och sökandes aktivitet måste också öka under väntetiden, oavsett om inriktningen är att stanna kvar i Sverige eller att återvända.

Migrationsverket fick i regleringsbrevet för år 2003 i uppdrag att göra en analys av frågor rörande hela asylprocessen. Analysen har genomförts och finns bifogad som bilaga till aktuell ansökan. I analysen konstateras att asylprocessen är ett komplext flöde som kännetecknas av att de olika delarna är beroende av varandra. Asylprövningen är en hantering som i hög grad är regel- och praxisstyrd och beslut fattas enligt gällande riktlinjer. Handläggningstidernas längd handlar totalt sett främst om att klara av de många relativt enkla ärendena på ett rationellt sätt och mindre om svåra ärenden och ökad komplexitet. Stödsystem för handläggningen och aktuell praxis skall vara väl utbyggda och ge effektiva processflöden. ”Rätt arbetsinsats skall läggas ned i rätt ärende vid rätt tillfälle”. Personaldimensioneringen och kompetens måste också hela tiden aktivt matchas mot inströmningen av ärenden.

Migrationsverket har på uppdrag av regeringen utarbetat riktlinjer för hur kvinnors skyddsbehov bättre skall uppmärksammas. Riktlinjer finns också för hur skyddsbehovet för sökande med viss sexuell läggning bättre ska uppmärksammas.

Detta innebär krav på vidgad utredning och ytterligare överväganden när det gäller handläggningen i dessa ärenden samt att berörda sakmyndigheter accepterar sitt ansvar. Det här sammanfaller med våra ambitioner att vidareutveckla utredningsarbetet i initialskedet av asylprocessen. Boendeproblematiken kvarstår.

I prövningar av ansökningar om uppehållstillstånd gällande barn ska verket tillämpa Utlänningslagen och FN:s barnkonvention, som finns som en "portalparagraf" i lagen. I bedömningarna skall "barnets bästa" beaktas. Hänsynen till "barnets bästa" är inte absolut, utan ska vägas mot andra intressen. Begreppet "barnets bästa" är ett är både svårtolkat och kontroversiellt och kvalitativ och kvantitativ forskning på gruppen ensamkommande barn saknas. Det finns ett stort behov av att utreda barnfrågor vidare och belysa dem ur olika perspektiv. Samverkansformer med berörda måste vidareutvecklas inom området utredningsmetodik och "prövning av familjehem för placering".

Återvändande:

Målet med återvändandearbetet är att så många av- och utvisade personer som möjligt självmant ska återvända till sina hemländer. Trots att antalet av- och utvisade personer som självmant återvänt ökat från ca 3 600 (år 2000) till drygt 8 328 (år 2002) är situationen mot bakgrund av den kraftiga ökningen av verkställbara beslut bekymmersam. I slutet av år 2002 fanns drygt 5 000 oavgjorda återvändandeärenden och antalet förväntas stiga ytterligare. Det finns ett stort behov av en översyn av verksamheten och organisationen.

INTEGRATION

De samlade analyserna visar att enskilda personers integration påverkas negativt av en mängd olika faktorer som tex otillräcklig samverkan och samordning mellan för individen viktiga strategiska aktörer, otillräcklig individuell anpassning tex kvinnors och barns villkor och förutsättningar, otillräckliga åtgärder och samverkan för att minska ohälsa och risk för ohälsa, otillräckliga kunskaper om det svenska samhällets grundläggande värderingar, insatser med arbetsmarknadsanknytning är otillräckliga och kommer in sent i processen att valet av boendeform under asyltiden och valet av mottagningskommun inte i tillräcklig omfattning sker med utgångspunkt i vad som är mest gynnsamt för integrationsprocessen bristande metodstöd när det gäller utredning av ensamkommande barn bristande uppföljning av introduktionsresultat

FRIVILLIG ÅTERVANDRING

De mest påtagliga bristområdena är att metoder för kunskapsspridning och forum för erfarenhetsutbyte till nya aktörer saknas.

Otillräckligt med former för partnersamarbete i Sverige och i ursprungsländerna för kommuner, icke statliga organisationer och myndigheter.

Bristande samverkan mellan de olika svenska aktörerna på plats i ursprungsländerna.

Brist råder på egen kontroll av situationen i hemlandet samt konkreta svar och råd och inte minst juridisk hjälp, i sitt ärende. Tillgång på landsspecifika, säkra kanaler och pålitliga informationskällor dit presumtiva återvandrare kan vända sig för att erhålla individuell hjälp behöver förbättras och utökas.

f) En lämplig strategi och prioriteringsordning för de ovannämnda målen.

MOTTAGNING inkl återvändande

Insatser som medverkar till att på ett positivt sätt utveckla berörda aktörers gemensamma ansvar inom hela asyl- och introduktionsprocessen.

Samverkan mellan sakmyndigheter och organisationer för att utveckla metoder och modeller för hur sakmyndigheterna på ett tidigt stadium ska möta den enskilda personens behov.

Forskningsinsatser för att utveckla nya metoder för att förbättra asylprocessen.

Tidiga och kvalitetssäkrade individuella handlingsplaner för att effektivisera väntetiden oavsett utgången i asylärendet.

Tidiga och samordnade insatser av samtliga aktörer kring kvinnor, barn och andra utsatta grupper, som utsatts för överväld, övergrepp och annan omänsklig behandling i krig, på flykt och/eller i andra traumatiska situationer.

De ensamkommande barnens speciellt utsatta situation och behov av alternativa stödjande familjenätverk bör utvecklas både här i Sverige och hemlandet.

Ett samlat grepp i återvändandearbetet i syfte att minska behovet av tvångsmässiga avvísningar

Samverkan mellan myndigheter och frivilligorganisationer för ett förbättrat återvändande, särskilt för större grupper i samband med biståndsinsatser.

Analysera och prognostisera för nya grupper asylsökande

En effektivare spridning av goda projektresultat i hela organisationen och till samverkanspartners tex en enhetlig samtalsguide för barn som utarbetats.

INTEGRATION

Strategin för det integrationspolitiska arbetet är fokuserat på målgruppens första tid i Sverige. Utgångspunkten är att individen ska vara delaktig i sin egen utveckling och kunna agera effektivt utifrån sina egna förutsättningar. Egenförsörjning som en förutsättning för en framgångsrik integration är ett strategiskt val.

Utvecklingen av strategiska allianser i form av överenskommelser på nationell, regional och lokal nivå ligger fast. Syftet är att uppnå en tydligare roll- och ansvarsfördelning mellan aktörerna i introduktionsprocessen och att fler aktörer involveras.

Effektivisering av samverkan regionalt behövs för utveckling av metoder och arbetssätt som möjliggör att regionens samlade resurser bättre ska kunna tas i anspråk. Detta är viktigt bl a för att introduktionen ska bli mer individualiserad för personer ur målgruppen med särskilda behov. Regional samverkan kring introduktionen av nyanlända bör även kopplas samman med de regionala och lokala tillväxtprogrammen. Detta för att tidigt ta tillvara målgruppernas kompetens och medverka för ökad tillväxt.

Ökad kunskap med inriktning på introduktionsområdet ska tas fram bl a genom förbättrad uppföljning. Påverkan av aktörerna i introduktionsprocessen ska ske med stöd av dessa fördjupade kunskaper.

FRIVILLIG ÅTERVANDRING

Inför år 2004 är stödet för frivillig återvandring inriktad på följande områden:

Analysera återvandringsområdet i syfte att utveckla en ändamålsenlig organisation och helhetssyn i arbetet.

Fortsatt utveckling av samverkan mellan myndigheter, kommuner och frivilligorganisationer

Fortsatt utveckling av metoder/modeller så att målgruppen fattar välgrundade beslut

g) Samstämmighet med andra insatser på regional, nationell eller gemenskapsnivå (till exempel gemenskapsinitiativet Equal).

ERF samråder med ESF-myndigheten* inför fördelning av medlen dels för att säkerställa att sökande inte erhåller medel från både ERF och EQUAL till samma projekt eller samma ändamål, dels för att samordna insatserna så att prioritering av de olika fondernas medel sammantaget ger optimal utvecklingseffekt inom här aktuella målområden.

* ESF-myndighetens ansvarsområde inkluderar ESF, mål 3 och dess EQUAL-program i Sverige.

4.ÅTGÄRDER

4.1 Åtgärd a) mottagning inkl återvändande

Prioriterade arbetsområden

Fortsatt utveckling av samverkan mellan Migrationsverket, andra statliga myndigheter, kommuner och landsting/region för att så tidigt som möjligt kunna beakta den enskildes hälsotillstånd, sociala situation och övriga omständigheter samt klargöra ansvarsfördelning

Fortsatt utveckling av samverkan med frivilligorganisationer.

Utveckla analysmodell och prognosinstrument för framtida asylinströmning.

Vidareutveckla utrednings- och samtalsmetodik i ärendehantering för att säkerställa att bl a jämställdhets- och barnperspektivet införlivas i arbetet.

Fortsatt utveckling av metoder/modeller så att målgruppen fattar välgrundade beslut om lämpligaste bosättningsort eller reser hem.

Analysera återvändandeområdet i syfte att utveckla en ändamålsenlig organisation och helhetssyn i arbetet.

Utreda hur Migrationsverkets digitala system för landinformation skulle kunna göras tillgängligt för allmänheten.

Utreda vilka metoder som kan leda fram till en enhetlig prövningspraxis i en decentraliserad migrationsmyndighet samt utreda det juridiska ansvaret för en enhetlig prövningspraxis i förhållandet myndighet kontra tjänsteman.

4.1.1 Åtgärder

i. Motivering av åtgärden

Ger fördjupade underlag för rättssäkrare och snabbare beslut.

Gör att sakmyndigheterna möter upp med nödvändiga insatser mot de asylsökandes behov.

Ökar personalens kompetens och möjligheter att ge ett adekvat stöd i ställningstagandet inför återvändandet.

Gör att samtliga aktörer kring individen strävar mot samma mål.

ii. Åtgärdens syfte

Att förkorta handläggningstiderna och förbättra de asylsökandes sociala situation under väntetiden i samverkan med berörda sakmyndigheter.

Att öka antalet ärenden där individen självmant återvänder.

Att verka för en rättssäker och effektiv asylprocess.

Gör att aktörernas insatser samordnas utifrån en enhetlig syn för att undvika resursslöseri och motstridiga budskap.

iii. Finansieringsplan, Euro

Budgetår	Total- kostnad	Offentliga anslag sammanlagt	Offentliga anslag					Privat- finansiering
			Europeiska flyktingfonden	Nationella anslag				
				Totalt	Staten	Regionen	Lokalt	
	1=2+8	2=3+4	3	4=5+6+7	5	6	7	8
2004	2 247 367,50	1 975 050,00	1 197 000,00	778 050,00	718 200,00	59 850,00		272 317,50

iv. Tidsplan

Startdatum: Projekten startar successivt under år 2004.

Slutdatum: Löptiden för varje projekt är längst 12 månader. Projekten måste vara avslutade senast 31 december 2005.

v. Målgrupper

Personer som avses i artikel 3.3 och 3.4 i beslutet om Europeiska flyktingfonden.

vi. Stödmottagare

Kommunala verksamheter, landstingsorganisationer på olika nivåer, statliga myndigheter på alla nivåer, frivilligorganisationer och folkrörelser på alla nivåer, högskolor och universitet.

vii. Berörda nationella myndigheter

Migrationsverket

viii. Förväntade mätbara resultat

Av beviljade projekt ska minst 85 % nå projektmålen.

Av beviljade projekt ska minst 80 % genomföras som samverkansprojekt.

Vidare ska 85% av beviljade projekt nå sådana resultat att dessa helt eller delvis kan användas i den reguljära verksamheten.

Minst 30% av beviljade medel används för att stödja projekt av utredande karaktär

ix. Medfinansieringen från Europeiska flyktingfonden skall framgå

Finansiering från Europeiska flyktingfonden skall framgå tydligt i all projektverksamhet som får stöd. Se kapitel 6 för närmare detaljer.

x. Samordning med liknande åtgärder som finansieras från annat håll och komplementaritet med nationella åtgärder

Se avsnitt 3g

4.2 Åtgärd b) integration

Prioriterade arbetsområden

Insatser som medverkar till att överenskommelser på i första hand regional nivå träffas om samverkan mellan berörda aktörer inom hela asyl- och introduktionsprocessen.

Insatser för att tidigt ta fram och ta tillvara målgruppens kunskaper och kompetens så att arbetsmarknadsinträdet kan effektiviseras och tidigareläggas.

Insatser för att utveckla introduktionen för individer med behov av särskilt stöd.

Insatser för att öka individens intresse och kunskaper om möjliga bosättningsalternativ och hur valet kan påverka personens möjligheter till egen försörjning och integration.

Insatser för ökade kunskaper och insikter om värdegrundsfrågor dvs samhällets grundläggande demokratiska värderingar som människors lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter, jämställdhet mellan könen samt barns rättigheter.

Insatser för att utveckla arbetssätt som säkerställer att genus- och barnperspektivet beaktas i introduktionsarbetet.

Insatser för att i samverkan med berörda aktörer utveckla metoder för utvärdering och uppföljning av kommunernas introduktionsresultat.

4.2.1 Åtgärder

i. Motivering av åtgärden

Valet av åtgärderna bedöms öka den enskildes möjligheter till egenförsörjning och delaktighet.

ii. Åtgärdens syfte

Förbättra kommuners, landstingens, myndigheters, institutioners och andra aktörers introduktionsfrämjande insatser, i syfte att främja egenförsörjning och delaktighet i samhällslivet. En bra start i landet ska lägga grunden för en förbättrad integration i det svenska samhället.

iii. Finansieringsplan, euro

Budgetår	Total-kostnad	Offentliga anslag sammanlagt	Offentliga anslag				Privat-finansiering	
			Europeiska flyktingfonden	Nationella anslag				
				Totalt	Staten	Regionen		Lokalt
1=2+8	2=3+4	3	4=5+6+7	5	6	7	8	
2004	1 676 000,00	1 592 200,00	838 000,00	754 200,00	50 280,00		703 920,00	83 800,00

iv. Tidsplan

Startdatum: Projekten startat successivt under 2004.

Slutdatum: Löptiden för varje projekt är längst 12 månader. Projekten måste vara avslutade senast 31 december 2005.

v. Målgrupper

Personer som avses i artikel 3.1 och 3.2 i beslutet om Europeiska flyktingfonden, vars vistelse i medlemsstaten är varaktig och/eller stadigvarande.

vi. Stödmottagare

Kommunala verksamheter, landstingsorganisationer på olika nivåer, statliga myndigheter på alla nivåer, frivilligorganisationer och folkrörelser på alla nivåer, högskolor och universitet.

vii. Berörda nationella myndigheter

Integrationsverket och Migrationsverket

viii. Förväntade mätbara resultat

Av beviljade projekt ska minst 85 % nå projektmålen.

Av beviljade projekt ska minst 80 % genomföras som samverkansprojekt.

Vidare ska 85% av beviljade projekt ha den kvalitet och vara av sådant nationellt intresse att dessa kan presenteras i vår kunskapsbank på Integrationsverkets hemsida (Första tiden i Sverige).

Minst fem projekt har lett till att regionala överenskommelser om utvecklad samverkan träffats.

ix. Medfinansieringen från Europeiska flyktingfonden skall framgå

Finansiering från Europeiska flyktingfonden skall framgå tydligt i all projektverksamhet som får stöd. Se kapitel 6 för närmare detaljer.

x. Samordning med liknande åtgärder som finansieras från annat håll och komplementaritet med nationella åtgärder

Se avsnitt 3g

4.3 Åtgärd c) frivillig återvandring

Prioriterade arbetsområden

Samverkan mellan nationella och internationella frivilligorganisationer och myndigheter i syfte att skapa förutsättningar för erfarenhetsutbyte och samordnade insatser i arbetet med frivillig återvandring.

4.3.1 Åtgärder

i. Motivering av åtgärden

Motivet är att skapa möjligheter och undanröja hinder för individen att återvandra.

ii. Åtgärdens syfte

Syftet är att ge den presumtive återvandrandaren stöd inför sitt val.

iii. Finansieringsplan, euro

Budgetår	Total-kostnad	Offentliga anslag sammanlagt	Offentliga anslag					Privat-finansiering
			Europeiska flyktingfonden	Nationella anslag				
				Totalt	Staten	Regionen	Lokalt	
1=2+8	2=3+4	3	4=5+6+7	5	6	7	8	
2004	719 385,44	654 640,75	359 692,72	294 948,03	143 877,09		151 070,94	64 744,69

iv. Tidsplan

Startdatum: Projekten startat successivt under 2004.

Slutdatum: Löptiden för varje projekt är längst 12 månader. Projekten måste vara avslutade senast 31 december 2005.

v. Målgrupper

Personer som avses i artikel 3.1 och 3.2 i beslutet om Europeiska flyktingfonden, förutsatt att de inte har bytt nationalitet eller lämnat medlemsstaten.

vi. Stödmottagare

Kommunala verksamheter, landstingsorganisationer på olika nivåer, statliga myndigheter på alla nivåer, frivilligorganisationer och folkrörelser på alla nivåer, högskolor och universitet.

vii. Berörda nationella myndigheter

Migrationsverket

viii. Förväntade mätbara resultat

Av beviljade projekt ska minst 85 % nå projektmålen.

Av beviljade projekt ska minst 95 % genomföras som samverkansprojekt.

Vidare ska 85% av beviljade projekt nå sådana resultat att dessa helt eller delvis kan användas för vidareutveckling.

ix. Medfinansieringen från Europeiska flyktingfonden skall framgå

Finansiering från Europeiska flyktingfonden skall framgå tydligt i all projektverksamhet som får stöd. Se kapitel 6 för närmare detaljer.

x. Samordning med liknande åtgärder som finansieras från annat håll och komplementaritet med nationella åtgärder

Se avsnitt 3g

4.4 Åtgärd d) Tekniskt bistånd

Prioriterade arbetsområden

Vidareutveckla vår organisation så att den motsvarar EU:s krav och är anpassad till den svenska förvaltningsmodellen.

Vidareutveckla arbetsformer, arbetssätt och rutiner.

Skapa en fungerande modell för resultatsammanställning och analyser.

Utveckla en modell för uppföljning och granskning av projekt.

Samverkan med andra bidragsgivare och fonder.

4.4.1 Åtgärder

i. Motivering av åtgärden

Förvaltningsorganisationen behöver fortlöpande utvecklas för att vara effektiv.

ii. Åtgärdens syfte

Att på ett professionellt sätt kunna utföra de uppgifter som vi fått ansvar för.

iii. Finansieringsplan

Budgetår	Total- kostnad	Offentliga anslag sammanlagt	Offentliga anslag					Privat- finansiering
			Europeiska flyktingfonden	Nationella anslag				
				Totalt	Staten	Regionen	Lokalt	
1=2+8	2=3+4	3	4=5+6+7	5	6	7	8	
2004	126 036,46	126 036,46	126 036,46	0,00	0,00			

* Högst 5 % av medlemsstatens anslag.

iv. Tidsplan

Startdatum: 01.01.2004

Slutdatum: 31.12.2005

vi. Stödmottagare

Migrationsverket

vii. Berörda nationella myndigheter

Migrationsverket och Integrationsverket

viii. Förväntade mätbara resultat

Beslut om vilka projekt som ska stödjas ska fattas inom 4 månader efter att EU:s slutliga beslut om tilldelning av medel till Sverige har kommit sekretariatet tillhanda.

Uppföljning och granskning samt kontroller ska vara genomförda enligt fastställt regelverk senast 01.06.2005.

Utvärdering av det nationella programmet 2003 ska genomföras före 01.06.2005.

ix. Medfinansieringen från Europeiska flyktingfonden skall framgå

Finansiering från Europeiska flyktingfonden skall framgå tydligt i all projektverksamhet som får stöd. Se kapitel 6 för närmare detaljer.

x. Samordning med liknande åtgärder som finansieras från annat håll och komplementaritet med nationella åtgärder

Se avsnitt 3g

5. GENOMFÖRANDEBESTÄMMELSER

Organisationen som skapats för flyktingfonden i Sverige, samt dess förvaltnings- och kontrollsystem, finns beskrivet i dokumentet *Management and control systems description questionnaire* med tillhörande bilagor. Dokumentet finns på DG för Rättsliga och Inrikesfrågor på Europeiska Kommissionen.

i. Säkerställa samordning och konsekvens mellan åtgärderna.

En arbetsgrupp för ERF, bestående av företrädare för de berörda sakområden, har tillsammans tagit fram strategier och åtgärdsprogrammet. Strategierna och åtgärdsprogrammet har diskuterats med och senare förankrats hos den nationella samrådsgruppen för ERF, bestående av representanter från Utrikesdepartementet, Justitiedepartementet, UNHCR, Migrationsverket, Integrationsverket, ESF-rådet och EU:s rådsarbetsgrupper för asyl.

ii. Välja ut projekt och säkerställa insyn i förfarandet.

En ansökningsomgång enligt Rådsbeslut Art. 9 § 2 planeras äga rum under tiden 15.11.2003 – 15.01.2004 Information om fonden ska förmedlas via Migrationsverkets och Integrationsverkets hemsidor på Internet och via brev till organisationer, skolor, mm, sammantaget 800 adressater. Ett speciellt för ändamålet framtaget ansökningsformulär kommer att finnas tillgängligt elektroniskt och i pappersform.

Inkomna projektansökningar diarieförs och är därmed offentliga handlingar.

Urvalet görs av arbetsgruppen gemensamt och avstämningar görs med företrädare för respektive sakområde.

Arbetsgruppen tar fram förslag till vilka projektförslag som ska beviljas respektive avslås och ansvarig för fonden fattar det slutliga beslutet.

Besluten diarieförs och expedieras.

Samtliga beslut arkiveras tillsammans med ansökningarna.

iii.Leda, övervaka, kontrollera och utvärdera projekten

Företrädarna för de utvalda projekten kommer att sammankallas i direkt anslutning till att beslut har fattats till en gemensam träff i syfte att informera om förutsättningar för projekten och för att föra en dialog om det fortsatta samarbetet.

Varje projekt kommer att ha en kontaktperson/ handläggare på Migrationsverket eller Integrationsverket som man har kontinuerlig kontakt med.

Projekten skall efter halva projektiden inkomma med en verksamhetsrapport (som styrs av en frågemall), samt en ekonomisk redovisning.

Projekten slutredovisas med en resultatredovisning av verksamheten och ekonomin senast tre månader efter projektets avslutande.

Resultaten ska därefter sammanställas, utvärderas och spridas.

Kontroller kommer att genomföras både under projektidens gång och av avslutade projekt. En överenskommelse mellan Migrationsverket och AMS Ekonomitjänster har tagits fram gällande kontroller av projekten. AMS genomför sedan några år kontroller för EU:s socialfonds räkning.

6. Medfinansieringen från Europeiska flyktingfonden skall framgå

Förvaltningsorganisationen kommer att använda EU symbolen och informera om medfinansieringen i båda medverkande myndigheternas information som går ut till presumtiva sökande genom myndigheternas webbsidor och i postade utskick till cirka 800 adressater. Alla projektförslags infordran, riktlinjer, ansökningsblanketter brev till sökanden och övriga handlingar i samband med administration har försetts med EU-symbolen. I samband med ett första möte med de projekt som har beviljats stöd från ERF kommer vi återigen att informera om ERF samt överlämna en plansch framtagen av Kommissionen om Europeiska flyktingfonden till varje projektansvarig.

7. Överensstämmelse med övrig gemenskapspolitik

Unionens policy angående konkurrens och offentliga inköp kommer att respekteras i förverkligandet av ERF-programmet. Åtgärder tas för att både informera om Unionens policy och regler och att kontrollera dess fullbordan.

Kontroller och uppföljande aktiviteter görs för att upptäcka eventuella oegentligheter vid tidigaste fas och att korrigeras när det är möjligt. Unionens policy angående miljön kommer att följas samt nationella regler.

8. FINANSIERINGSPLANER

Tabell 1 – Finansieringsplan – Europeiska flyktingfonden 2004. Program för Sverige.

EURO

ÅTGÄRDER	Total-kostnad	Summa offentliga anslag	Offentliga anslag					Privat finansiering
			ERF	Nationella anslag				
				Totalt	Staten	Regionalt	Lokalt	
1=2+8	2=3+4	3	4=5+6+7	5	6	7	8	
A) MOTT inkl återvä	2 247 367,50	1 975 050,00	1 197 000,00	778 050,00	718 200,00	59 850,00		272 317,50
B) INTEGR	1 676 000,00	1 592 200,00	838 000,00	754 200,00	50 280,00		703 920,00	83 800,00
C) ÅTERVANDR	719 385,44	654 640,75	359 692,72	294 948,03	143 877,09		151 070,94	64 744,69
D) TEK BISTÅND	126 036,46	126 036,46	126 036,46	0,00	0,00			
SUMMA	4 768 789,40	4 347 927,21	2 520 729,18	1 827 198,03	912 357,09	59 850,00	854 990,94	420 862,19

95%
50%
35%
15%
5%

SEK (SEK 9,22 SEP 2 2003)

ÅTGÄRDER	Total-kostnad	Summa offentliga anslag	Offentliga anslag					Privat finansiering
			ERF	Nationella anslag				
				Totalt	Staten	Regionalt	Lokalt	
1=2+8	2=3+4	3	4=5+6+7	5	6	7	8	
A) MOTT inkl återvä	22 072 680,00	19 561 913,00	11 036 340,00	8 525 573,00	7 973 756,00	551 817,00		2 510 767,00
B) INTEGR	15 452 720,00	14 680 084,00	7 726 360,00	6 953 724,00	463 582,00		6 490 142,00	772 636,00
C) ÅTERVANDR	6 632 733,78	6 035 787,78	3 316 366,89	2 719 420,89	1 326 546,89		1 392 874,00	596 946,00
D) TEK BISTÅND	1 162 056,15	1 162 056,15	1 162 056,15	0,00	0,00			
SUMMA	45 320 189,93	41 439 840,93	23 241 123,04	18 198 717,89	9 763 884,89	551 817,00	7 883 016,00	3 880 349,00